

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1948

Vyhlášené: 04.06.1948 Časová verzia predpisu účinná od: 01.01.1952 do: 31.12.1956

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

138

Z á k o n

ze dne 28. dubna 1948

o hospodaření s byty

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Byty, jichž se neužívá nebo které se uvolní

§ 1

(1) Vlastníci domů jsou povinni hlásiti místnímu národnímu výboru byty,

1. které nejsou dány v užívání nebo v nichž jejich uživatel nebydlí;
2. u nichž právo na jejich užívání zanikne nebo které se jinak uvolní;
3. jejichž nájemník zemřel, vyjímajíc ty, u nichž po nájemníkově smrti vstoupili v nájemní smlouvu příslušníci jeho rodiny, kteří bydleli v jeho bytě v době jeho smrti aspoň tři již měsíce, nemajíce vlastního bytu, a neodmítli pokračovati v nájemním poměru.

(2) Ohlašovací povinnost podle odstavce 1 musí býti splněna, nestalo-li se tak již dříve, v případech uvedených

1. v odstavci 1, č. 1 do 15 dnů poté, kdy nastaly skutečnosti ji zakládající;
2. v odstavci 1, č. 2 do 15 dnů poté, kdy je jisto, že právo na užívání bytu zanikne, nebo kdy se byt jinak uvolnil;
3. v odstavci 1, č. 3 do 15 dnů poté, kdy nájemník zemřel nebo kdy příslušníci nájemníkovy rodiny odmítli pokračovati v nájemním poměru.

§ 2

(1) Pro byt, podléhající ohlašovací povinnosti, přikáže místní národní výbor nájemníka, jemuž je vlastník domu povinen byt odevzdati. Jde-li o byt v domě, který je v užším obvodu pražského hradu, je ústřední národní výbor povinen přihlížeti k přáním kanceláře presidenta republiky.

(2) Ohlásí-li se přikázaná osoba místnímu národnímu výboru do 3 dnů poté, kdy byla o přikázání vyrozuměna, že nemá o byt zájem, přikáže místní národní výbor vlastníku domu za nájemníka jinou osobu.

(3) Přikázáním za nájemníka vstupuje přikázaná osoba, je-li byt vyklizen, dnem, kdy byla o přikázání vyrozuměna, jinak dnem skutečného vyklizení, v nájemní poměr s vlastníkem domu, leč by ve lhůtě stanovené v odstavci 2 ohlásila místnímu národnímu výboru, že nemá o byt zájem. Nedojde-li k dohodě o podmínkách nájemní smlouvy, rozhodne okresní národní výbor.

§ 3

(1) Je-li byt, podléhající ohlašovací povinnosti podle § 1, odst. 1, č. 1, dán v užívání, prohlásí místní národní výbor smlouvu o jeho užívání za zrušenou. Stejně opatření může učinit též stran bytu, podléhajícího ohlašovací povinnosti podle § 1, odst. 1, č. 3, nebyl-li vyklizen do měsíce ode dne nájemníkovy smrti.

(2) Místní národní výbor může i v jiných případech prohlásiti smlouvou o užívání bytu za zrušenou, užívá-li se bytu nebo jeho části proti veřejnému zájmu, zejména byl-li jeho uživatel pravomocně potrestán pro cenový přestupek, spáchaný ve spojitosti s podnájmem (nájmem) bytu nebo jeho části.

§ 4

(1) Jako nájemníky možno přikázati toliko

1. státně spolehlivé osoby, které nemají v obci bytu nebo obydlí v bytě zdravotně závadném nebo nedostatečném a vykonávají v obci trvale své zaměstnání nebo povolání, uznané místním národním výborem za potřebné a tvořící hlavní zdroj jejich výživy;
2. osoby, které jsou členy oficiálních nebo polooficiálních zahraničních missí.

(2) Osoby, u nichž jsou splněny podmínky odstavce 1, č. 1, budtež přikazovány za nájemníky v pořadí, vyplývajícím z naléhavosti jejich bytové potřeby a významu jejich zaměstnání nebo povolání s hlediska veřejného zájmu. Mimo toto pořadí musí být přikázáni uchazeči, kteří jsou podle potvrzení úředního lékaře okresního národního výboru nebo v obcích, v nichž místní národní výbory vykonávají též působnost okresních národních výborů, městského lékaře, stíženi tuberkulosou nebo k jejichž domácnosti patří taková osoba. Při stejných podmínkách v uchazečově osobě budiž při přikazování nájemníků dávana přednost rodinám podle počtu nezaopatřených dětí, jakož i mladým manželům, zvláště pak těm, jimž se narodilo nebo podle lékařsky prokázaného těhotenství se má naroditi dítě. Při tom se přihlíží k prověřeným účastníkům boje za národní osvobození podle zákona ze dne 19. prosince 1946, č. 255 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození, k osobám poškozeným národní, rasovou nebo politickou persekucí, pokud se na ně již nevztahuje zákon č. 255/1946 Sb., k osobám vracejícím se do pohraničního území, jež byly nuceny opustiti před osvobozením, nebo do vlasti z ciziny, k osobám poškozeným válkou, zejména k těm, jejichž dosavadní byt byl válečnými událostmi zničen.

(3) Místní národní výbory jsou povinny poříditi a soustavně doplňovati pro celou obec jednotný seznam všech uchazečů, u nichž jsou splněny podmínky odstavce 1, tak, aby měly stálý přehled o popávce po bytech v celé obci. Zároveň jsou povinny vésti seznam osob, přikázaných za nájemníky, s označením bytů, za jejichž nájemníky byly přikázány, a s uvedením důvodů rozhodnutí. Opisy těchto seznamů musí býti vyloženy v úředních místnostech a každému musí býti dovoleno, aby si je v určených hodinách prohlédl.

(4) V obcích, které spolu územně souvisí nebo jsou vzájemně spojeny vhodnými dopravními prostředky, považuje se podmínka odstavce 1, č. 1, týkající se výkonu zaměstnání nebo povolání v obci, za splněnou, vykonává-li osoba trvale své zaměstnání nebo povolání v některé z těchto obcí.

(5) Není-li uchazečů, u nichž jsou splněny podmínky odstavce 1, lze za nájemníky přikázati i jiné osoby.

§ 5

(1) Uvolní-li se byt, v němž bydlel 9. srpna 1946 státní zaměstnanec, tím, že jeho uživatel byl přeložen do jiné obce, přikáže místní národní výbor za nájemníka jiného státního zaměstnance, jehož mu při přeložení, nejpozději však do 8 dnů od ohlášení bytu, označí osobní úřad zaměstnance přeloženého a sdělí zároveň, že se byt nestane nadměrným (§ 15).

(2) Uvolní-li se z jakéhokoli důvodu byt, v němž bydlela v den tohoto zákona vojenská osoba, přikáže místní národní výbor za nájemníka jinou vojenskou osobu, kterou mu označí vojenská správa do 8 dnů od ohlášení bytu a sdělí zároveň, že se byt nestane nadměrným (§ 15).

(3) V případech podle odstavců 1 a 2 neplatí ustanovení § 6, odst. 1.

§ 6

(1) U bytů v domech obecně prospěšných bytových družstev přikáže místní národní výbor za nájemníka osobu, kterou mu navrhne družstvo, osvědčíc zároveň, že navržený nájemník se stal jeho členem a plně splatil upsané závodní podíly před 9. srpnem 1946, že jsou u něho splněny podmínky § 4, odst. 1, č. 1 a že se byt nestane nadměrným (§ 15). Nárok podle tohoto ustanovení zaniká, neosvědčí-li družstvo skutečnosti jej zakládající zároveň s hlášením bytu.

(2) U domů státu a zemí přikáže místní národní výbor za nájemníka osobu, kterou mu do 8 dnů od ohlášení bytu, po případě ode dne, kdy příkaz k vyklizení podle § 27, odst. 1 nabyl právní moci, označí okresní národní výbor (příslušné pověření) nebo, jde-li o úřední nebo naturální byt, příslušný osobní úřad.

§ 7

Místní národní výbor nemůže pro byt, podléhající ohlašovací povinnosti, přikázati nájemníka, chce-li ho užívatí vlastník domu, jemuž byl dům přidělen do vlastnictví z konfiskovaného majetku nebo z majetku nebo z majetku získaného podle předpisů o pozemkových reformách, vydaných po 5. května 1945.

§ 8

(1) Při přikazování nájemníků jsou místní národní výbory povinny přihlížeti k tomu, aby se byt nestal nadměrným (§ 15). Výjimky jsou přípustné toliko z důvodu veřejného zájmu; to platí i v případech uvedených v §§ 5 a 6.

(2) Prikazuje-li místní národní výbor za nájemníka osobu, která neměla v obci své bydliště, vyzoomí o tom zároveň místní národní výbor jejího posledního bydliště.

Dvojí byty

§ 9

(1) Uživatelé bytů, kteří mají dva nebo více bytů v obcích, z nichž alespoň v jedné platí podle § 38 ustanovení §§ 1 až 34, jsou povinni ohlásiti to místním národním výborům obcí, v nichž jsou tyto byty. Ohlašovací povinnost vzniká i tenkrát, má-li druhý, po případě další byt osoba, která je podle zákona povinna sdíletí obydlí s osobou povinnou hlášením.

(2) Ohlašovací povinnost podle odstavce 1 musí býti splněna, nestalo-li se tak již dříve, do 15 dnů poté, kdy nastaly skutečnosti ji zakládající.

§ 10

(1) Smlouvy o užívání bytů, podléhajících ohlašovací povinnosti podle § 9, prohlásí místní národní výbor za zrušené. Jsou-li tyto byty v různých obcích, učiní tak po předcházející dohodě místní národní výbor obce, v níž je větší nedostatek bytů, leč by uživatel bytu vykonával v ní trvale zaměstnání nebo povolání, uznané místním národním výborem za potřebné a tvořící hlavní zdroj jeho výživy, nebo jsou-li tu jiné závažné skutečnosti, zejména rodinné nebo zdravotní poměry, odůvodňující nutnost pobytu v obci; nedojde-li k dohodě, rozhodne společný nadřízený národní výbor (pověřenectvo sociální péče).

(2) U domů podniků spravovaných státem, u domů Státního bytového fondu, jakož i u objektů, které slouží soudní a vězeňské správě nebo vojenským účelům nebo účelům Sboru národní bezpečnosti; učiní opatření podle odstavce 1 příslušný ústřední (osobní) úřad. Hlásenie bytov a zrušovanie smlúv o užívaní bytov v domoch Štátneho bytového fondu prislúcha miestnemu národnému výboru. Zrušovanie smlúv o užívaní bytov v domoch bývalých štátnych podnikov prislúcha miestnemu národnému výboru. Zrušovanie smlúv o užívaní vojenských bytov a bytov SNB v týchto domoch sa spravuje zákonom č. 94/1950 Sb. a vykonávacími predpismi k nemu vydanými.

(3) Ustanovení odstavce 1 se nevztahuje na byty, které byly včas ohlášeny,

1. osvědčí-li uživatel,

- a) že dvou nebo více bytů nezbytně potřebuje k výkonu svého zaměstnání nebo povolání a že byty, posuzovány jako celek, nemají povahu nadměrného bytu (§ 15), nebo
- b) že okresní národní výbor nařídil ze závažných zdravotních důvodů oddělené bydlení, má-li druhý, po případě další byt osoby, která by jinak byla podle zákona povinna sdíletí s ním bydli;

2. jsou-li byty v téže obci, prohlásí-li uživatel o jednom z nich, že si jej ponechá.

Byty osob státně nespolehlivých

§ 11

(1) Místní národní výbor může prohlásiti za zrušené smlouvy o užívání bytů, v nichž bydlí osoby státně nespolehlivé. Ustanovení § 10, odst. 2 vztahuje se přiměřeně i na tyto případy.

(2) Osobu, jejíž smlouva o užívání bytu byla podle odstavce 1 prohlášena za zrušenou, nebo jejíž přesídlení bylo úředně nařízeno, možno přikázati za nájemníka (podnájemníka).

Podnájem bytů

§ 12

(1) Uživatelé bytů mohou dáti svůj byt zcela nebo zčásti v užívání jen se svolením místního národního výboru, a to pouze osobám, u nichž jsou splněny podmínky § 4, odst. 1.

(2) Nebude-li do 15 dnů nebo v obcích, v nichž místní národní výbory vykonávají též působnost okresních národních výborů, do 30 dnů od podání žádosti doručeno uživateli bytu zamítavé rozhodnutí místního národního výboru, má se za to, že svolení podle odstavce 1 bylo dáno.

(3) V žádosti za svolení podle odstavce 1 musí býti uvedeny podmínky užívání bytu nebo jeho části, zejména výše podnájemného (nájemného), která musí býti ve shodě s cenovými předpisy.

Směny bytů

§ 13

(1) Směnití byty je dovoleno toliko se svolením místního národního výboru.

(2) Dnem, kdy bylo dáno svolení ke směně, vstupují uživatelé bytů, kteří se na ní dohodli, v nájemní poměr s vlastníky domů; týmž dnem se končí dosavadní právní poměry co do užívání bytů. Nedojde-li k dohodě o podmínkách nájemních smluv, rozhodne okresní národní výbor.

(3) Zjistí-li místní národní výbor dodatečně, že směna bytů byla provedena ze zjištěných důvodů nebo toliko předstírána za účelem obejítí ustanovení tohoto zákona, může prohlásit smlouvy o užívání bytů za zrušené.

Nadměrné byty

§ 14

(1) Uživatelé nadměrných bytů jsou povinni ohlásit je místnímu národnímu výboru.

(2) Ohlašovací povinnost podle odstavce 1 musí být splněna, nestalo-li se tak již dříve, do 15 dnů poté, kdy nastaly skutečnosti ji zakládající.

§ 15

(1) Byt se považuje za nadměrný, přesahuje-li počet obytných místností počet příslušníků uživatelovy domácnosti.

(2) Při zjišťování počtu příslušníků domácnosti počítají se vždy 2 děti pod 10 let a při lichém počtu též zbývající dítě za jednu osobu; při tom počítá se rovněž s dítětem, které se podle lékařsky prokázaného těhotenství má narodit.

(3) Za obytné se považují místnosti, které podle rozhodnutí stavebního úřadu jsou určeny k bydlení a mohou buď přímo nebo bez podstatných změn sloužit tomuto účelu. Při počítání obytných místností se však nepřihlíží ke kuchyním, ani k místnostem, o nichž uživatel bytu prokáže, že jich sám nebo příslušníci jeho rodiny, kteří bydlí v jeho bytě, nemajíce vlastního bytu, nezbytně potřebují k výkonu svého povolání nebo zaměstnání nebo z důvodu veřejného zájmu, a které místní národní výbor za takové uzná.

(4) Vyžaduje-li toho naléhavá bytová potřeba v obci, může místní národní výbor se souhlasem nadřízeného národního výboru (pověřenectva sociální péče) prohlásit i jiné druhy bytů za nadměrné. Opatření místního národního výboru musí být vyhlášeno v obci způsobem v místě obvyklým.

§ 16

Místní národní výbor může prohlásit smlouvu o užívání nadměrného bytu za zrušenou, opatří-li předem jeho uživateli přiměřený byt náhradní. Je povinen tak zpravidla učinit u nadměrných bytů, u nichž počet obytných místností přesahuje nejméně o dvě počet příslušníků uživatelovy domácnosti. Ustanovení § 10, odst. 2 vztahuje se přiměřeně i na tyto případy.

§ 17

(1) O tom, zdali náhradní byt je přiměřený, rozhoduje podle volné úvahy místní národní výbor, přihlížející k rodinným a zdravotním poměrům, jakož i k zaměstnání nebo povolání uživatele nadměrného bytu a příslušníků jeho rodiny.

(2) Je-li uživatelem nadměrného bytu osoba, u níž nejsou splněny podmínky § 4, odst. 1 a na níž to lze vzhledem k jejím rodinným nebo zdravotním poměrům spravedlivě žádati, možno jí opatřiti přiměřený byt náhradní i v jiné obci.

(3) V případech uvedených v § 16 může místní národní výbor nahraditi uživateli bytu zcela nebo zčásti stěhovací výdaje, nelze-li na něm vzhledem k jeho hospodářským poměrům spravedlivě žádati, aby jej hradil ze svého, a vyklidil-li byt ve stanovené lhůtě.

§ 18

(1) Nebude-li podle § 16 prohlášena smlouva o užívání bytu za zrušenou nebo jde-li o byt uvedený v § 33, odst. 1, č. 5, uloží místní národní výbor uživateli bytu, aby dal nadpočetné místnosti v užívání osobám, u nichž jsou splněny podmínky § 4, odst. 1, a to vždy každou nadpočetnou místnost nejméně jedné osobě (§ 12). V obcích, ve kterých je vysoká škola, budiž dána přednost řádným posluchačům této školy, pokud na ní řádně studují a vykáží se o tom potvrzením vysoké školy nebo orgánu, určeného ministerstvem školství a osvěty.

(2) Nesplní-li uživatel bytu tuto povinnost do 15 dnů od doručení příkazu podle odstavce 1 nebo bylo-li odepřeno svolení podle § 12, odst. 1, uloží mu místní národní výbor, aby dal nadpočetné místnosti do podnájmu (nájmu) osobám, které mu přikáže. Ustanovení § 2 platí přiměřeně i v těchto případech.

Slučování bytů a užívání bytů k jiným účelům než k bydlení

§ 19

(1) Bez svolení místního národního výboru není dovoleno

1. zrušiti byt jeho připojením k jinému bytu nebo připojením jeho části k jiným bytům;
2. užívati bytu nebo jeho částí k jiným účelům než k bydlení.

(2) Žádati za svolení podle odstavce 1, č. 1 jsou oprávněni toliko vlastníci domů.

§ 20

(1) Bytů, jichž se užívalo v den vyhlášení tohoto zákona k jiným účelům než k bydlení, smí se takto nadále užívati jen tenkrát, požádají-li jejich uživatelé do 15 dnů po vyhlášení tohoto zákona za svolení podle § 19, odst. 1, č. 2 a místní národní výbor žádosti vyhoví.

(2) Nebyla-li žádost podle odstavce 1 podána ve lhůtě tam stanovené nebo bylo-li svolení odepřeno, prohlásí místní národní výbor smlouvu o užívání bytu za zrušenou.

Revise bytů

§ 21

(1) Místní národní výbor zkoumá u všech bytů skutečnosti, rozhodné pro opatření podle tohoto zákona. Provedení takové revise může místnímu národnímu výboru nadřízený národní výbor (u

obcí Bratislavy, Košic a Vysokých Tater pověřenectvo sociální péče) uložit a určit lhůtu, do kdy musí být provedena.

(2) Za tím účelem mohou místní národní výbory požadovat od vlastníků domů a uživatelů bytů potřebná vysvětlení a svými orgány nebo zmocněnci provést nezbytné prohlídky bytů. Tyto osoby mohou z toho důvodu vstupovat do bytů a činit zjištění, potřebná ke splnění stanoveného účelu.

§ 22

(1) Místní národní výbory jsou povinny neprodleně učinit opatření, aby závady, zjištěné při revisi podle § 21, byly odstraněny.

(2) Místní národní výbor prohlásí smlouvu o užívání bytu za zrušenou, bylo-li při revisi řádně zjištěno,

1. že uživatel bytu ho nabyl

a) nedbaje předpisů o přikazování nájemníků nebo proti výslovnému znění těchto předpisů, nebo

b) na podkladě nepravdivých údajů, rozhodných pro přikazování nájemníků, nebo

c) působiv na osoby, pověřené rozhodováním o přikazování nájemníků nebo prováděním rozhodnutí a opatření místního národního výboru, jednáním, které zakládá trestný čin;

2. že konfiskované zařízení bytu bylo uživatelem bytu zavléčeno nebo úmyslně anebo z hrubé nedbalosti poškozeno.

(3) Mimo to může místní národní výbor prohlásit za zrušené smlouvy o užívání bytů, bylo-li při revisi řádně zjištěno, že uživatelem bytu je osoba, u níž nejsou splněny podmínky § 4, odst. 1, je však povinen opatřit jí přiměřený byt náhradní. Ustanovení § 17 vztahuje se přiměřeně i na tyto případy.

Dělení bytů

§ 23

(1) Je-li výměra a rozčlenění podlahové plochy bytu, u něhož přísluší místnímu národnímu výboru podle § 2, odst. 1 nebo § 27, odst. 2 právo přikázati proň nájemníka, taková, že by bylo možno zřídit z něho vhodnou úpravou dva nebo více bytů, může místní národní výbor provést na náklad obce jako stavebníka nebo se souhlasem příštích nájemníků na jejich náklad potřebné stavební změny a úpravy a přikázati pro nově vytvořené byty nájemníky, řídě se ustanoveními §§ 4, 6, odst. 2 a § 8; ustanovení § 2 platí i v těchto případech.

(2) Je-li úhrn nájemného z nově vytvořených bytů vyšší než nájemné z bytu před provedením stavebních změn a úprav nebo, neplatilo-li se dosud nájemné, než částka, kterou určí okresní národní výbor, je vlastník domu povinen odváděti rozdíl místnímu národnímu výboru, dokud nebude takto uhrazen náklad na stavební změny a úpravy; byly-li stavební změny a úpravy provedeny na náklad nájemníků, sníží se jim na stejnou dobu o tento rozdíl nájemné.

Společná ustanovení

§ 24

(1) Na žádost osidlovacího úřadu může krajský národní výbor uložit místnímu národnímu výboru, aby pro některé skupiny osob, jejichž pobyt je v obci ve veřejném zájmu nutný, vyhradil potřebný počet bytů.

(2) Ministerstvo sociální péče může vyhláškou pro určité obce stanovit odchyly od ustanovení tohoto zákona, pokud je jich nezbytně potřebí, zejména pro přechodné ubytování osob, vracejících se z ciziny do vlasti.

§ 25

(1) Místní národní výbor vykonává svoji působnost podle tohoto zákona v celém správním obvodu obce jednotně.

(2) Nedbá-li místní národní výbor ustanovení tohoto zákona nebo předpisů vydaných k jeho provedení a nezjedná-li po vyzvání ve stanovené lhůtě nápravu, může si nadřízený národní výbor (u obcí Bratislavy, Košic a Vysokých Tater pověřenectvo sociální péče) vyhradit další provádění zákona a pověřit jím zvláštní komisi (správní bytová komise), která rozhoduje jeho jménem. Členy komise jmenuje a odvolává okresní (zemský) národní výbor (pověřenectvo). Místní národní výbor je povinen poskytnouti komisi potřebné kancelářské místnosti, jakož i potřebné úřední síly a odevzdati jí všechny potřebné spisy. Osobní náklad komise hradí obec.

§ 26

Smlouvy o užívání bytů nebo jejich částí, sjednané v rozporu s ustanoveními tohoto zákona jsou neplatné.

§ 27

(1) Prohlásí-li místní národní výbor podle tohoto zákona smlouvy o užívání bytů za zrušené, uloží uživateli bytu, aby jej do stanovené lhůty vyklidil. Vyklizení bytu může místní národní výbor uložit jeho uživateli i tehdy, je-li smlouva o užívání bytu nebo jeho části podle § 26 neplatná, nebo vlastníku domu, jde-li o jeho byt, anebo osobě, která užívá bytu bez právního důvodu.

(2) Pro byty uvedené v odstavci 1 přikáže místní národní výbor nájemníky, řídě se ustanoveními §§ 4, 6, odst. 2 a § 8; ustanovení § 2 platí i v těchto případech.

(3) Příkaz k vyklizení podle odstavce 1 nepůsobí proti uživatelům částí bytů, u nichž jsou splněny podmínky § 4, odst. 1, dokud jim místní národní výbor neopatří náhradní místnosti; ustanovení § 17, odst. 1 a 2 se vztahuje přiměřeně i na tyto případy. Do té doby jsou tyto osoby povinny platit za užívání částí bytu, jež obývají, přikázanému nájemníku náhradu ve výši dosavadního podnájemného (nájemného) nebo, neplatilo-li se dosud, ve výši, kterou určí okresní národní výbor; náhrada je splatná ve lhůtách, ve kterých se platilo podnájemné (nájemné) nebo, neplatilo-li se dosud, ve lhůtách, určených pro placení nájemného zvláštními předpisy nebo místními zvyklostmi.

§ 28

V řízení ve věcech upravených tímto zákonem nepostupují místní (ústřední) národní výbory (správní bytové komise) podle ustanovení vládního nařízení ze dne 13. ledna 1928, č. 8 Sb., o řízení ve věcech náležejících do působnosti politických úřadů (správním řízení).

§ 29

(1) Z rozhodnutí místního (ústředního) národního výboru (správní bytové komise) lze se odvolat do 15 dnů k nadřízenému národnímu výboru (pověřenectvu sociální péče). Odvolání nemá odkladného účinku; místní (ústřední) národní výbor (správní bytová komise) může povolit odkladný účinek, nevyžaduje-li okamžitého výkonu nebezpečí z prodlení nebo veřejný zájem. Proti výroku, jímž nebyl odkladný účinek odvolání povolen, není odvolání přípustné.

(2) Místní (ústřední) národní výbory (správní bytové komise) jsou povinny předložit odvolání do 3 dnů nadřízenému národnímu výboru (pověřenectvu sociální péče), který musí o odvolání rozhodnout do 3 týdnů ode dne, kdy mu spisy došly. Nebude-li do této lhůty o odvolání rozhodnuto, má se za to, že bylo zamítnuto.

(3) Rozhodnutí národních výborů jako odvolacích orgánů je konečné.

§ 30

Vykonatelná rozhodnutí místních národních výborů, provádějí tyto národní výbory vlastními orgány (obecní exekuce). Nemá-li obec takových orgánů, může místní národní výbor navrhnouti výkon rozhodnutí politickou exekucí.

§ 31

Jednání a opominutí, přičítací se ustanovením tohoto zákona, trestají okresní národní výbory po vyjádření místních národních výborů jako přestupek pokutou do 200.000 Kčs nebo vězením (uzamčením) do jednoho roku. Pro případ nedobytnosti pokuty vyměří se zároveň náhradní trest vězení (uzamčení) podle míry zavinění v mezích sazby trestu na svobodě. Pokuta i trest vězení (uzamčení) mohou být uloženy též současně; v tomto případě nesmí však trest na svobodě spolu s náhradním trestem za nedobytnou pokutu činiti více než rok. Stejně bude potrestán - nejde-li o čin trestný soudně - kdo v podání místnímu národnímu výboru nebo jinému orgánu, pověřenému prováděním zákona, úmyslně nesprávně uvede nebo potvrdí skutečnosti, které mají být podkladem rozhodnutí výboru nebo orgánu, nebo tyto skutečnosti zamlčí anebo kdo ze zjištěných důvodů nebo, aby obešel ustanovení tohoto zákona, provede směnu bytů.

§ 32

(1) Pod pojem domů státu podle tohoto zákona nenáleží konfiskovaný majetek ani majetek, získaný podle předpisů o pozemkových reformách, vydaných po 5. květnu 1945, pokud ho stát nepoužije pro své účely nebo pro ubytování státních zaměstnanců.

(2) Kde se v tomto zákoně mluví o vlastníku domu, rozumí se jím, pokud z povahy věci nevyplývá něco jiného, také jeho zákonný zástupce nebo zmocněnec, jakož i poživatel domu.

(3) Uživatelem bytu ve smyslu tohoto zákona se rozumí každá osoba, oprávněna užívatí bytu na podkladě smluvního poměru s vlastníkem domu nebo z důvodu věcného práva, tedy i vlastník domu, pokud užívá bytu ve svém domě; mluví-li se o uživateli části bytu, rozumí se jím každá osoba, oprávněná užívatí části bytu na podkladě smluvního poměru s uživatelem bytu. Obdobně smlouvou o užívání bytu nebo jeho části se míní každá smlouva, podle níž určitá osoba je oprávněna užívatí bytu nebo jeho části.

(4) K příslušníkům rodiny podle tohoto zákona se počítají manžel (manželka), druh (družka), příbuzní v přímé řadě a sourozenci.

§ 33

(1) Z předcházejících ustanovení se nevztahují

1. ustanovení o příkazovacím právu místních národních výborů (§ 2, odst. 1 a § 27, odst. 2)

- a) na domy podniků spravovaných státem, na domy Státního bytového fondu ani na objekty, které slouží soudní a vězeňské správě nebo vojenským účelům nebo účelům Sboru národní bezpečnosti;

- b) na byty, pro které bylo nebo bude dáno povolení k obýváním po 9. srpnu 1946 a jež vystavěl zaměstnavatel buď přímo nebo prostřednictvím obecně prospěšného bytového sdružení pro své zaměstnance nebo které jsou určeny pro stavebníka (čekatele);
  - c) na domy, kterých užívá cizí stát pro účely své diplomatické misse nebo svého konsulárního úřadu nebo pro ubytování zaměstnanců této misse nebo úřadu, ani na byty osob, které jsou členy oficiálních nebo polooficiálních zahraničních misí;
  - d) na podniky, sloužící provozu živnostenského oprávnění ku přechovávání cizinců, s výjimkou těch, jež mají výlučně povahu ubytovacích domů s trvalými nájemníky;
  - e) na domovníké byty, sloužící svému účelu;
  - f) na byty, vystavěné při výrobním závodě pro jeho zaměstnance, jakož i na byty, které svým určením mají sloužiti k ubytování zaměstnanců výrobních závodů takových podniků, jež určí pro jednotlivé obce okresní národní výbor v dohodě s okresním úřadem ochrany práce, pokud je v obou případech vlastník domu (zaměstnavatel) dává v užívání státně spolehlivým zaměstnancům podniku a byty se nestanou nadměrnými (§ 15);
2. ustanovení o podnájmech bytů (§ 12), o směnách bytů (§ 13) a o dělení bytů (§ 23)
- a) na domy státu a zemí;
  - b) na domy, byty a podniky uvedené pod č. 1;
3. ustanovení o podnájmu (nájmu) nadpočetných místností nadměrných bytů (§ 18)
- a) na domy a byty uvedené pod č. 1, písm. c);
  - b) na byty, u kterých by podnájmem (nájmem) mohl býti dotčen důležitý veřejný zájem, zejména na byty, určené v úřadech, v ústavech a podnicích pro ubytování zaměstnanců;
4. ustanovení o slučování bytů a užívání bytů k jiným účelům než k bydlení (§§ 19 a 20) a o revisi bytů (§§ 21 a 22) na domy a byty uvedené pod č. 1, písm. a) a c);
5. ustanovení o příkazu k vyklizení bytu (§ 27, odst. 1) na byty v rodinných domcích, jichž užívají vlastníci domků, jde-li o důvody uvedené v § 16 nebo § 22, odst. 3.

(2) Okresní národní výbor může z důvodu veřejného zájmu rozšířiti výjimky podle odstavce 1 na další objekty.

§ 34

Na úhradu výdajů, spojených s prováděním § 17, odst. 3, § 22, odst. 3 a § 23, odst. 1, jsou místní národní výbory oprávněny vybírat mimo dávku z nájemného nebo z používaných místností zvláštní dávku, vyměřovanou na podkladě nájemného (nájemní hodnoty) nebo podle počtu a účelu používaných místností. Osvobození podle zákonů o stavebním ruchu (na Slovensku též podle zákona o podpoře stavebního podnikání) ve znění prepisů je měnících a doplňujících od dávky z nájemného nebo z používaných místností nebo jiných dávek vybíraných na podkladě nájemného (nájemní hodnoty) pro ni neplatí. Bližší předpisy o dávce budou vydány vládním nařízením, které může stanoviti vhodná osvobození.

Zvláštní ustanovení

§ 35

(1) Rozhodnutí a opatření v bytových věcech, která vydaly nebo učinily akční nebo národní výbory anebo jejich orgány v době od 20. února 1948 do vyhlášení tohoto zákona, považují se za učiněná po právu. Nelze je napadati ani žalobou ani před správními úřady (orgány) a orgány veřejné žaloby ani jinak.

(2) Místní národní výbor může na žádost strany nebo z úřední moci přezkoumati tato rozhodnutí nebo opatření, řídě se při tom zásadami tohoto zákona.

§ 36

(1) Ministerstvo vnitřního obchodu nebo jím zmocněný národní výbor může na návrh ministerstva sociální péče učiniti opatření, aby hostinských pokojů ubytovacích podniků, provozovaných po živnostensku, bylo použito k trvalému bydlení, jde-li o podniky provozované nezákonným nebo nepočetným způsobem. Podnikatelům, o nichž se prokáže, že takto živnost provozují, může býti odňato živnostenské oprávnění.

(2) Ustanovení § 35, odst. 1 platí přiměřeně též o opatřeních ministerstva vnitřního obchodu, učiněných pro ubytování části obyvatelstva. Rovněž v těchto případech možno odejmouti živnostenské oprávnění podnikatelům, o nichž bylo prokázáno, že provozovali živnost nezákonným nebo nepočetným způsobem.

§ 37

Exekuci nuceným vyklízením bytu může soud povolit jen, prokáže-li vymáhající strana v návrhu na povolení exekuce potvrzením místního národního výboru, že náhradní byt pro povinnou stranu je zajištěn.

Závěrečná ustanovení

§ 38

Ustanovení §§ 1 až 34 platí jen v obcích, které mají více než 2.000 obyvatelů nebo které určil podle § 30 zákona ze dne 18. července 1946, č. 163 Sb., o mimořádných opatřeních bytové péče, nebo určí podle tohoto ustanovení okresní národní výbor; jeho rozhodnutí podle tohoto ustanovení musí býti vyhlášeno v obci způsobem v místě obvyklým.

§ 39

Ministerstvo sociální péče může v dohodě s příslušnými ministerstvy vydati a vyhlásiti v Úředním listě (na Slovensku též v Úředním věstníku) předpisy k provedení §§ 1 až 33, 35, odst. 2 a § 38, a pokud jde o potvrzení místního národního výboru podle § 37; předpisy jsou pro národní výbory závazné.

§ 40

Zrušuje se platnost (poživatelnost)

1. vládního nařízení ze dne 16. září 1944, č. 203 Sb., o vlivu škod, způsobených válkou na budovách, na nájemní poměry;
2. zákona č. 163/1946 Sb.

§ 41

Působnost, příslušející podle tohoto zákona jednotlivým ministerstvům, vykonávají tato ministerstva na Slovensku zásadně prostřednictvím příslušných pověřenců.

§ 42

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení a pozbude jí dnem, který určí vláda nařízením; provedou jej ministři sociální péče, vnitra, financí a vnitřního obchodu v dohodě se zúčastněnými ministry.

Dr. Beneš v. r.

Gottwald v. r.

Erban v. r.

Nosek v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Krajčír v. r.

